

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦИФРОВОГО ДИСКУРСУ

Оксана НАЗАРЕНКО

Національний університет «Одеська юридична академія», Україна

E-mail: nazoks13@gmail.com

LANGUAGE FEATURES OF UKRAINIAN YOUTH DIGITAL DISCOURSE

Oksana NAZARENKO

National University "Odesa Law Academy", Ukraine

E-mail: nazoks13@gmail.com

ABSTRACT: The article examines the linguistic and communicative features of Ukrainian youth digital discourse in social networks in the context of the full-scale Russian-Ukrainian war. The relevance of the study is determined by the increasing role of digital platforms in the everyday communication of young people and by significant changes in language behavior under the influence of digitalization and socio-political transformations. The study focuses on the functioning of Ukrainian youth digital discourse as a multidimensional communicative phenomenon that combines verbal, visual, audio, and other multimodal components. The research analyzes the lexical, stylistic, pragmatic, and communicative characteristics of digital communication. Particular attention is paid to the use of anglicisms, slang, abbreviations, neologisms, hybrid Ukrainian-English constructions, memes, humor, imperative forms, and emotionally expressive vocabulary. The study also considers the role of digital communication in expressing national and group identity, maintaining social interaction, providing emotional support, and encouraging civic and volunteer engagement. The empirical basis of the research consists of publicly available posts and video materials from Instagram, TikTok, and Telegram, examples of meme communication, volunteer and creative content, as well as the results of a survey conducted among Ukrainian youth in May 2026. Descriptive analysis, content analysis, discourse analysis, linguistic and pragmatic analysis, and quantitative analysis of survey results were applied. The findings demonstrate that Ukrainian youth digital discourse is highly dynamic and multifunctional. Social networks serve not only as channels for information exchange but also as spaces for self-expression, solidarity, identity construction, emotional interaction, volunteer coordination, and civic mobilization. The war has intensified the identification function of the Ukrainian language and contributed to changes in the thematic and communicative patterns of youth digital interaction.

KEYWORDS: digital discourse; social networks; anglicisms; memes; multimodality; language identity; social media.

Вступ

Проблематика мовної комунікації в сучасному інформаційному просторі перебуває на перетині соціолінгвістики, теорії дискурсу, медіалінгвістики та досліджень комп'ютерно-опосередкованої комунікації. Одним із важливих напрямів сучасних лінгвістичних студій є дослідження того, як цифрові технології трансформують способи використання мови, форми соціальної взаємодії та механізми конструювання ідентичності.

Важливе теоретичне підґрунтя для вивчення цифрового дискурсу становить праця (Androutsopoulos, 2006), у якій комп'ютерно-опосередкована комунікація розглядається не як окремий «тип мови», а як соціально зумовлений дискурсивний простір. Дослідник наголошує на необхідності враховувати соціальний контекст мовлення, особливості онлайн-спільнот, варіативність мовних практик та їхній зв'язок із побудовою міжособистісних відносин і соціальних ідентичностей. Такий підхід є особливо продуктивним для аналізу молодіжного цифрового дискурсу, оскільки дозволяє розглядати мовні одиниці не ізольовано, а як складову соціальної поведінки користувачів мережі.

У розвитку лінгвістики цифрової комунікації науковці систематизують дослідження мови медіа з соціолінгвістичного погляду. Цифрову комунікацію розглядають через категорії жанру, стилю, позиціонування, мовних ідеологій та мультимодальності. Цифрове повідомлення дедалі рідше функціонує виключно як текст: воно поєднує вербальні компоненти із зображеннями, відео, емодзі, хештегами, реакціями та іншими засобами цифрової комунікації. Саме тому сучасний цифровий дискурс доцільно досліджувати не лише на рівні лексики чи синтаксису, а й з урахуванням прагматичних та мультимодальних характеристик повідомлень (Thurlow, Mroczek, 2011). Значущість і цінність для нашого дослідження становлять увага до комунікації молоді, соціальних мереж, текстових повідомлень, блогів та інших форм цифрової взаємодії.

Особливу увагу науковці зосереджено на функціонуванні мови в соціальних медіа. У дослідженнях проаналізовано мовні особливості електронного дискурсу, зокрема оцінку лексики,

сленг, меми та засоби формування приналежності до онлайн-спільнот (Zappavigna, 2012). Соціальні медіа створюють умови для мовної взаємодії, за яких користувачі не лише передають інформацію, а й демонструють свою належність до певних груп та формують спільний комунікативний простір.

Дослідження українського мовного простору в соціальних мережах засвідчили, що від січня 2020 до жовтня 2022 року поступово посилювалося використання української мови ще до початку повномасштабної війни та різке прискорення цього процесу після початку російського вторгнення (Racek, Davidson, Thurner, Zhu, Kauermann, 2024). Слід зазначити, що відзначено мовний зсув не лише зі зміною складу користувачів, а й зі зміною мовної поведінки та мовного коду.

Сучасні дослідження уможливають розглядати українськомовний цифровий дискурс не тільки як результат технологічної трансформації комунікації, а й як простір мовної самоідентифікації. Для української молоді ця тенденція може бути пов'язана з одночасним впливом цифровізації, змінами мовної свідомості, суспільно-політичними процесами та досвідом війни.

Дослідження цифрової комунікації має загальний характер і не зосереджується безпосередньо на мовних особливостях українського молодіжного цифрового дискурсу в умовах війни. Водночас окремо розглядаються цифровий дискурс, молодіжна мова, мовна поведінка в соціальних мережах, інтернет-меми або зміна мовного вибору українських користувачів. Проте недостатньо комплексних досліджень, у яких ці явища розглядалися б у взаємозв'язку. Саме ця дослідницька лакуна визначає актуальність нашої роботи.

У статті цифровий дискурс української молоді розглядається як комплексне лінгвосоціальне явище, у якому взаємодіють мовний вибір, молодіжна лексика, сленг, запозичення, експресивність, мультимодальність, мовні жанри соціальних мереж та прагматична спрямованість повідомлень. Окрему увагу приділено трансформації цих характеристик під впливом воєнного контексту, а також використанню мови для вираження ідентичності, емоційної підтримки та соціальної взаємодії.

Сучасна лінгвістика переходить від розуміння інтернет-комунікації як специфічної форми мови до її трактування як соціально, прагматично та культурно зумовленого дискурсу. Водночас український молодіжний цифровий дискурс у контексті повномасштабної війни залишається перспективним напрямом дослідження, що й увиразнює наукову спрямованість цієї статті.

Мета дослідження – виявити та охарактеризувати основні мовні й комунікативні особливості українського молодіжного цифрового дискурсу в умовах війни. Принагідно зазначимо, що дослідження різних аспектів мови соціальних мереж є одним із актуальних напрямків сучасних лінгвістичних теорій (див., наприклад, Page, Barton, Lee, Unger, Zappavigna, 2022; Crystal, 2006) та розвідок щодо аналізу стратегій інтерактивності сучасної молоді в цифровій комунікації (Capriotti, Carretón, Zeler, 2024; Tagg, 2015; Świąćicka, 2006). Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**: охарактеризувати основні мовні тенденції сучасної молодіжної комунікації в соціальних мережах; проаналізувати лексичні, стилістичні та прагматичні особливості цифрових повідомлень; дослідити роль мемів, гумору, англomовних елементів і мультимодальних засобів у комунікації; охарактеризувати вплив воєнного контексту на мовну поведінку української молоді; проаналізувати результати опитування щодо використання молоддю цифрових платформ та основних комунікативних практик.

Об'єкт дослідження – цифрова комунікація української молоді в соціальних мережах.

Предмет дослідження – мовні, комунікативні та мультимодальні особливості українського молодіжного цифрового дискурсу.

Матеріалом дослідження стали публічні дописи та відеоматеріали із соціальних мереж Instagram, TikTok і Telegram, приклади меметичної комунікації, волонтерського та креативного контенту, а також результати авторського опитування, проведеного у травні 2026 року.

У статті використано комплекс таких **методів**: *описовий метод* – для систематизації та характеристики основних мовних явищ, представлених у цифровому дискурсі української молоді: молодіжної лексики, сленгу, запозичень, англomовних елементів, експресивної лексики, скорочень та інших особливостей онлайн-комунікації; *контент-аналіз* – для виявлення та систематизації тематичних і комунікативних особливостей публікацій у соціальних мережах Instagram, TikTok і Telegram, де можна було виокремити основні типи контенту: волонтерський, інформаційний, гумористичний, меметичний, патріотичний, креативний та психологічно-адаптивний; *дискурс-аналіз* – для дослідження цифрових повідомлень у їхньому соціальному та воєнному контексті. Він дає змогу простежити, як через мовні засоби конструюються ідентичність, солідарність, приналежність до спільноти, ставлення до воєнних подій та взаємодія між учасниками цифрової

комунікації; *лінгвістичний аналіз* – для безпосереднього вивчення мовної організації матеріалу: лексичного складу, словотворення, запозичень, сленгу, англіцизмів, експресивної лексики, синтаксичних конструкцій та особливостей цифрового мовлення; *прагматичний аналіз* – використано для визначення комунікативної мети повідомлень і функцій мовних засобів. Зокрема, досліджено функції інформування, заклику до дії, мобілізації, самопрезентації, емоційної підтримки, вираження оцінки, гумору та формування групової солідарності; *кількісний аналіз* – для опрацювання результатів авторського опитування: визначення частоти використання цифрових платформ, тривалості перебування онлайн, основних цілей користування соціальними мережами, рівня довіри до інформації та інших показників.

Виклад основного матеріалу.

Цифровий молодіжний дискурс. Цифровізація комунікації істотно змінила способи взаємодії сучасної молоді. Якщо традиційні медіа переважно передбачали односторонню передачу інформації від автора до аудиторії, то соціальні мережі сформували середовище постійної взаємодії, у якому користувач одночасно може бути адресатом, автором і поширювачем повідомлень. Instagram, TikTok, Telegram, Facebook та інші цифрові платформи стали не лише засобами передавання інформації, а й просторами формування ідентичності, соціалізації, самопрезентації (Capriotti, Zeler, 2020).

Особливого значення ці процеси набувають в українському суспільстві в умовах повномасштабної війни. Цифрові платформи забезпечують оперативне поширення інформації про воєнні події, гуманітарні потреби, волонтерські ініціативи та суспільні процеси. Війна додатково вплинула на мовну поведінку молоді, посиливши роль української мови як засобу ідентифікації та вираження громадянської позиції. Воєнні події активно висвітлюються в соціальних мережах майже в реальному часі. Це створює цифровий слід численних свідчень очевидців, адже люди безпосередньо комунікують з ширшою аудиторією. Такий підхід називають кризовою інформатикою – коли дані із соцмереж використовують під час або після надзвичайних ситуацій (Racek, Davidson, Thurner, Zhu, Kauermann, 2024). Одночасно соціальні мережі стали простором для нових комунікативних практик, у яких поєднуються текстові, візуальні та аудіальні компоненти.

Дослідження мовних особливостей цифрового молодіжного дискурсу дає змогу простежити не лише зміни у словниковому складі сучасного мовлення, а й трансформацію комунікативної поведінки молоді, що відбувається під впливом цифровізації та суспільних умов воєнного часу.

Цифровий дискурс можна розглядати як особливий тип комунікації, що реалізується за допомогою сучасних інформаційних технологій та характеризується високою швидкістю поширення інформації, інтерактивністю, мультимодальністю й можливістю одночасного створення та споживання контенту. Саме тому сучасна цифрова комунікація має внутрішньотекстовий діалогічний і мережевий характер (Capriotti, Zeler, 2020).

Молодіжний цифровий дискурс є особливо динамічним та постає засобом реалізації вербальних та символічних смислів у сучасній медіакommunікації (Назаренко, 2026). Зміни виявляються у використанні англіцизмів, сленгової лексики, скорочень, новотворів, меметичних конструкцій, гібридних українсько-англійських висловів, а також у поширенні нових цифрових жанрів. Молодь швидко засвоює нові мовні одиниці та комунікативні моделі. У соціальних мережах виникають і поширюються шаблонні конструкції та нові форми самопрезентації.

Цифровий простір водночас сприяє виникненню та трансформації молодіжних спільнот. У ньому формуються нові форми гумору, мемної комунікації, волонтерської взаємодії, креативного самовираження та інформаційного активізму. Мова молодіжних спільнот пов'язана з поняттями соціолекту, сленгу та жаргону. За (Kołodziejek, 2007) мова субкультури є одним із засобів вираження специфіки соціальної групи та її цінностей. Молодіжна мова в цифровому середовищі відповідно може виконувати не лише номінативну, а й ідентифікаційну функцію: використання певних мовних одиниць демонструє належність до конкретної комунікативної спільноти.

Мовна поведінка молоді в цифровому середовищі. Активне використання англomовних запозичень пов'язано з глобальним характером цифрової культури та домінуванням англійської мови у сфері технологій, соціальних мереж, розваг і популярної культури (Малєєва, 2017).

У цифровому мовленні функціонують такі слова та конструкції, як «*пост*», «*сторіс*», «*репост*», «*контент*», «*чат*», «*лайк*», «*фоловер*», «*стрім*», «*рілс*» та інші. Частина таких одиниць уже інтегрувалася в українську лексику і використовується в побуті не лише молоддю.

У соціальних мережах трапляються англомовні слова та конструкції, інтегровані в українські повідомлення. Їхнє використання може виконувати різні функції: номінативну, експресивну, стилістичну або ідентифікаційну.

Особливо показовими є гібридні повідомлення, у яких український текст поєднується з англійськими елементами. Наприклад, конструкція *«Типовий день в Україні be like...»* поєднує українську частину з поширеним англомовним меметичним шаблоном. У цьому випадку англійська конструкція не просто передає зміст, а сигналізує належність повідомлення до глобальної інтернет-культури. Подібне поєднання мов можна розглядати як прояв цифрового білінгвізму та як засіб стилістичної маркованості.

Окремий тип становлять повідомлення англійською мовою, адресовані міжнародній аудиторії. Наприклад, конструкції на кшталт *«so proud to be Ukrainian»* демонструють використання англійської як засобу зовнішньої комунікації та міжнародної презентації української ідентичності.

Прикладом може бути повідомлення англійською мовою, яке зорієнтоване на ширшу аудиторію реципієнтів, зокрема, це переважно рефлексія воєнної реальності через особистий досвід: *«So what is normal now, for an average Ukrainian? So much energy goes into simply pulling ourselves together. Into creating basic conditions that, for people abroad, are just... life. And that used to be normal for us too - before russia's full-scale invasion in February 2022»*. Подано діалогічну конструкцію, яка складається з питального речення та декількох розповідних речень, які є роздумами на питання.

Особливістю цифрового спілкування є також скорочення повідомлень. Короткий формат цифрових платформ стимулює використання лаконічних конструкцій, аббревіатур, емодзі та візуальних символів. У результаті формується комунікація, у якій текстове повідомлення часто є лише одним із компонентів загального смислу. Текст може взаємодіяти із фотографією, відео, музикою, графікою, емодзі та іншими знаковими системами. Смысл повідомлення формується внаслідок взаємодії цих компонентів. *«Не забудь про Україну! Нашого ж цвіту по всьому світу! Закликаємо всіх українців та друзів за кордоном долучатись до всесвітньої акції «Stand with Ukraine!» приуроченої до річниці повномасштабного вторгнення рф в Україну»*. Такі візуальні матеріали часто використовуються для привернення уваги до подій в Україні, підтримки армії та організації благодійних зборів, що підкреслює їхню роль у цифрових комунікаціях.

Повномасштабна війна стала одним із важливих чинників трансформації української мовної поведінки (Волосевич, Когут, Жерьобкіна, Назаренко, 2023). Зміни стосуються не лише вибору мови спілкування, а й лексики, тематики повідомлень, комунікативних стратегій та способів вираження емоцій. Воєнний контекст також сприяв виникненню та активному поширенню нової лексики. У цифровому дискурсі функціонують слова й вислови, пов'язані з волонтерством, військовою тематикою, повітряними тривогами, евакуацією, гуманітарною допомогою, відновленням міст тощо. Характерною є національно маркована лексика: *«Україна»*, *«український»*, *«разом»*, *«перемога»*, *«допомога»*, *«волонтерство»*, *«громада»*, *«захисники»* та інші часто використовуються не лише для передачі інформації, а й для формування колективної ідентичності та впливу на формування громадської думки (Корнієвський, Дубовик, Тернова, 2026).

У такому контексті лексичний вибір виконує прагматичну функцію. Наприклад, повідомлення *«Разом до перемоги»* має мінімальний обсяг, проте містить чіткий колективний заклик. Займенниково-семантичне значення спільності та лексема *«перемога»* формують позитивно марковану модель групової солідарності.

Волонтерські та мобілізаційні дописи часто використовують імперативні конструкції із дієсловами наказового способу: *«долучайся»*, *«підтримай»*, *«допоможи»*, *«приєднуйся»*, *«поширюй»*, *«підтримайте»*. Такі форми безпосередньо орієнтовані на адресата та стимулюють його до конкретної дії. Тому імператив у цифровому дискурсі часто виступає засобом персуазивної комунікації. Наприклад, у повідомленні *«Долучайся до відбудови України разом з БУР!»* поєднуються імперативна форма, назва конкретної діяльності та конструкція зі значенням спільності. Повідомлення не лише інформує про волонтерську можливість, а й формує для адресата модель бажаної поведінки. Частина таких одиниць швидко переходить із професійного або спеціалізованого вживання до загальномовного.

Окремим явищем є переосмислення вже відомих мовних одиниць. У молодіжному цифровому дискурсі вони можуть набувати іронічного або меметичного значення. Війна впливає не лише на тематику комунікації, а й на способи кодування та інтерпретації повідомлень.

Важливим компонентом українського молодіжного цифрового дискурсу є гумор. Під час війни він часто використовується для переосмислення складних подій та створення спільного комунікативного простору. Меметичний контент характеризується лаконічністю, впізнаваністю та можливістю швидкого відтворення. Один і той самий мовний або візуальний шаблон може застосовуватися до різних ситуацій. Наприклад, конструкція *«Типовий день в Україні be like...»* використовує шаблонну модель, знайому користувачам цифрових платформ. Її комунікативний ефект виникає завдяки контрасту між нейтральною формою та воєнним контекстом.

Меми про воєнні події також можуть використовувати назви конкретних об'єктів, прецедентні образи, гру слів, гіперболізацію та іронію. За дослідженням К. Родигіна та Р. Сивака (2024): інтернет-меми, пов'язані з російсько-українською війною, стали важливим елементом медійного осмислення воєнних подій. Гумористичні повідомлення в такому випадку виконують одночасно розважальну, емоційно-регуляторну та ідентифікаційну функції. Цифрове середовище використовується молоддю не лише для отримання інформації, а й для підтримання соціальних контактів та емоційної взаємодії. Меми, короткі відео, гумористичні дописи й обговорення створюють можливість спільного реагування на складні події. У такому випадку важливою стає не тільки інформація, яку містить повідомлення, а й сам факт її спільного переживання. Дослідження мемів як засобу медіа-арт-терапії (Вознесенська, 2022) звертає увагу на їхню здатність привертати увагу до окремих подій та передавати складну інформацію в компактній формі.

У молодіжному цифровому дискурсі гумор може виступати способом дистанціювання від надмірно емоційного сприйняття подій. Іронічне переосмислення повсякденних ситуацій створює відчуття спільного досвіду та сприяє формуванню групової солідарності.

Мультиmodalність сприяє швидкому сприйняттю інформації та дозволяє поєднати інформативний, емоційний і прагматичний компоненти комунікації. Окреме місце посідають творчі практики – поезія, плакати, ілюстрації, відеомистецтво та інші форми креативного контенту. Сучасне цифрове повідомлення не обмежується словесним текстом. Його зміст формується завдяки взаємодії тексту, фотографії, відео, графіки, музики, емодзі та інших компонентів. Особливо виразно мультиmodalність проявляється в Instagram і TikTok. Наприклад, волонтерський допис може поєднувати фотографію, короткий текст, символіку України, інформацію про збір коштів і заклик до дії. Окремо кожен компонент має обмежене значення, однак разом вони створюють цілісне повідомлення. Креативні повідомлення дозволяють молоді висловлювати власне ставлення до війни, говорити про втрати, пам'ять, дім, ідентичність і майбутнє. Цифрові платформи роблять такі матеріали доступними для широкої аудиторії.

Поєднання тексту та візуальних образів створює мультиmodalне повідомлення, у якому художні та комунікативні компоненти взаємодіють. Плакат або ілюстрація може одночасно мати естетичну, інформаційну, мобілізаційну та ідентифікаційну функції.

Молодіжні цифрові практики волонтерської та активістської комунікації в умовах війни. Одним із найбільш помітних напрямів цифрової активності української молоді стала волонтерська діяльність як новий соціальний рух (Потапенко, Двігун, 2022). Соціальні мережі забезпечують можливість швидко поширювати інформацію про потреби військових і цивільного населення, організовувати збори коштів та залучати волонтерів.

Важливу роль у розвитку таких практик відіграють молодіжні та громадські організації, зокрема «Будуємо Україну Разом», «Українська Волонтерська Служба» та «Урбанрух». Їхня діяльність демонструє взаємодію офлайн-активності та цифрової комунікації.

У цифрових повідомленнях таких організацій переважають конструкції із прямим зверненням до аудиторії, імперативні форми, лексика солідарності та позитивно оцінна лексика. Характерними є повідомлення на зразок *«Долучайся до відбудови України»*, *«Шукайте волонтерські можливості у своєму місті»*, *«Разом до перемоги»*. Такі конструкції спрямовані на залучення адресата до колективної діяльності.

Волонтерська комунікація таким чином поєднує інформаційні та персуазивні функції: повідомлення одночасно повідомляє про проблему та пропонує конкретний спосіб реагування.

Аналіз цифрових комунікативних кейсів. У публічних матеріалах платформ Instagram, TikTok і Telegram репрезентовано різні типи молодіжної цифрової комунікації. До вибірки увійшли повідомлення, пов'язані з онлайн-волонтерством, відбудовою України, командною діяльністю, соціальними ініціативами, гумористичним контентом, поезією, психологічною підтримкою та

міжнародною солідарністю. Такі повідомлення можна умовно поділити за основною комунікативною функцією на кілька груп:

Інформаційно-мобілізаційні – поширення важливої інформації та заклики до дії: долучайся, підтримай, пошир.

Волонтерсько-координаційні – організація допомоги, зборів і волонтерської діяльності; характерні конкретні інструкції та заклики до спільної дії.

Емоційно-підтримувальні – вираження співпереживання, підтримки та солідарності; часто використовуються слова разом, поруч, підтримка, тримаємося.

Гумористично-адаптивні – меми, жарти та іронія, які допомагають осмислювати складні події та знижувати емоційне напруження.

Креативно-рефлексивні – поезія, плакати, ілюстрації та відео, через які молодь виражає переживання й осмислює воєнний досвід.

Ідентифікаційні – мовні засоби, що демонструють українську, культурну та групову приналежність: українська лексика, символи, хештеги, ми/наш.

Волонтерські дописи характеризуються переважанням дієслівних конструкцій, спрямованих на дію. У них активно використовуються імперативи та слова із семантикою спільності. Наприклад, повідомлення про долучення до волонтерського табору використовує дієслово «*долучайся*», яке безпосередньо адресоване потенційному учасникові. Подальший опис діяльності конкретизує очікувану дію та демонструє її суспільну цінність.

Іншу модель демонструють повідомлення про допомогу постраждалим регіонам. Тут переважають дієслова минулого часу: «*долучилися*», «*надали*», «*допомагаємо*», «*шукаємо*». Такі форми створюють ефект уже здійсненої діяльності та одночасно демонструють приклад поведінки для аудиторії.

Гумористичні повідомлення використовують інші мовні засоби. Для них характерні короткі конструкції, розмовна лексика, англomовні меметичні шаблони, іронія та контраст між формою повідомлення і серйозністю контексту. Отже, аналіз цифрових кейсів показує, що мовний вибір у соціальних мережах тісно пов'язаний із комунікативною метою повідомлення.

Для доповнення якісного аналізу було проведено опитування української молоді щодо використання цифрових платформ у травні 2026 року. Отримані результати не претендують на репрезентативність для всієї української молоді, однак дають змогу окреслити окремі тенденції цифрової комунікації в межах дослідженої групи. За результатами опитування, найчастіше респонденти використовують Telegram – 92 %, TikTok – 78 %, Instagram – 49 %. До категорії «Інше» увійшли, зокрема, YouTube та Discord.

Домінування Telegram у дослідженій групі можна пояснити поєднанням функцій месенджера, інформаційного каналу та середовища для тематичних спільнот. TikTok переважно пов'язаний із короткими відеоформатами, розважальним та меметичним контентом, тоді як Instagram поєднує візуальну самопрезентацію, спілкування та поширення інформації. Різні платформи виконують різні комунікативні функції.

Спостерігаємо зміну цифрової поведінки після початку війни. За результатами 68 % опитаних зазначили, що після початку повномасштабного вторгнення стали більше користуватися цифровими платформами. Для 86 % респондентів онлайн-спілкування набуло важливого значення. Це може свідчити про зростання ролі цифрових каналів у підтриманні соціальних зв'язків за умов фізичної дистанції та суспільної нестабільності.

Водночас змінюється і тематика контенту. За відповідями респондентів, цифровий простір став більш насиченим повідомленнями, пов'язаними з війною, політикою, волонтерством та національною ідентичністю. Війна виступила каталізатором так званого примусового «дорослішання» молодіжного контенту. До 2022 року 62% респондентів рідко або майже не зустрічали політичні теми у своїх стрічках. А також 68% опитаних зазначили, що стали значно більше користуватися цифровими платформами після початку вторгнення. Соціальні медіа сприймалися як простір ескапізму та вузьких субкультурних інтересів (хобі, фандоми). Для 86% респондентів онлайн-спілкування набуло критичної ваги. Навіть розважальний контент інтегрований у загальнонаціональний контекст, а субкультурні практики (мем-культура, арт-спільнота) змінили фокус на теми ідентичності, солідарності та висміювання ситуацій для розвантаження психіки. Якщо раніше молодіжні субкультури потребували фізичних місць зустрічі, таких як кав'ярні, парки, клуби, то війна та цифровізація перенесли їх у закриті чати Telegram та

Discord. Це створює ефект так званого «безпечного простору», де можна обговорювати специфічні теми (від фандомів до волонтерських зборів) без зовнішньої цензури чи осуду. Такі чати стали основою мікросубкультур, які є дуже мобільними: вони можуть миттєво організуватися для допомоги армії або підтримки один одного під час обстрілів.

За функціональною спрямованістю використання соціальних мереж показники розподілено за такими категоріями: спілкування – 35% респондентів, розваги – 26%, навчання – 24%, новини – 15%. Ці результати демонструють багатофункціональність цифрових платформ. Соціальні мережі для молоді є одночасно простором комунікації, отримання знань, розваг та самопрезентації. Категорія «Новини» мала нижчий показник порівняно зі спілкуванням. Одним із можливих пояснень може бути використання для новин окремих спеціалізованих каналів, зокрема Telegram.

Відповідно до результатів опитування за часом щоденного використання цифрових платформ, 97% опитаних перебувають у соціальних мережах понад 3 години на добу, 50% респондентів перебуває онлайн понад 5 годин. Цей показник свідчить про значну інтегрованість цифрової комунікації у повсякденне життя дослідженої групи. Однак сам по собі час перебування онлайн не дає підстави робити висновок про залежність від соціальних мереж. Він передусім демонструє високий рівень залучення цифрових платформ до повсякденних комунікативних практик. Потракуємо це як стратегію безпеки: потреба бути в курсі подій (моніторинг загроз) поєднується з потребою постійного соціального контакту. Він передусім демонструє високий рівень залучення цифрових платформ до повсякденних комунікативних практик.

Дослідження виявило достатньо високий рівень критичного мислення молоді, що є необхідним в умовах гібридної війни. Лише 3% опитаних повністю довіряють інформації в мережі. Тоді як переважна більшість, а саме 92%, довіряє лише частково. Це свідчить про розвинену навичку верифікації та медіагігієни. Отримані результати можуть свідчити про усвідомлення частиною молоді проблеми достовірності цифрового контенту та необхідності його перевірки. В умовах інформаційної війни така поведінка є особливо важливою.

Респонденти також зазначали, що не завжди поширюють інформацію про воєнні події. Це може бути пов'язано з прагненням уникати поширення неперевіраних повідомлень або інформаційного перевантаження.

Для 89% респондентів соцмережі допомагають побороти стрес. Психологічна допомога реалізується через субкультурні механізми, такі як обговорення подій у чатах, споживання гумористичного контенту як захисної реакції та відчуття приналежності до спільноти. Соціальні мережі можуть бути засобом емоційної підтримки, адже 89 % опитаних зазначили, що так вони уникають стресу (Сіленко, Кедик, 2025). У межах цифрової комунікації це може реалізовуватися через спілкування у тематичних чатах, гумористичний контент, меми, підтримувальні повідомлення та відчуття належності до спільноти.

Результати опитування підтверджують багатофункціональний характер цифрового молодіжного дискурсу: соціальні мережі використовуються не лише для передавання інформації, а й для підтримання соціальних контактів, самопрезентації, навчання, розваг та емоційної взаємодії.

На основі аналізу теоретичного та практичного матеріалу можна виокремити кілька основних функцій сучасного українського молодіжного цифрового дискурсу:

Інформаційна функція полягає в оперативному передаванні відомостей про суспільні та воєнні події.

Мобілізаційна функція реалізується через заклики до волонтерства, збору коштів, допомоги постраждалим та участі в суспільних ініціативах.

Ідентифікаційна функція пов'язана з демонстрацією належності до української культурної та мовної спільноти.

Солідаризувальна функція реалізується через використання лексики спільності, колективних займенників, позитивної оцінності та спільних символів.

Емоційно-регулятивна функція проявляється в гуморі, іронії, мемах та інших формах емоційної взаємодії.

Персуазивна функція реалізується через імперативні конструкції, пряме звернення до адресата та аргументацію необхідності певної дії.

Креативно-естетична функція виявляється у використанні поезії, графіки, відео та інших форм художнього самовираження.

Таким чином, цифровий молодіжний дискурс є функціонально різноманітним і поєднує інформаційні, соціальні, емоційні, ідентифікаційні та мобілізаційні завдання.

Висновки дослідження.

Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що український молодіжний цифровий дискурс є динамічною комунікативною системою, яка активно реагує на технологічні та суспільні зміни. Сучасне цифрове повідомлення поєднує вербальні та невербальні компоненти, серед яких текст, зображення, відео, музика, графічні елементи та емодзі. Їхня взаємодія забезпечує швидке передавання інформації та створює додаткові рівні значення.

На лексичному рівні молодіжний цифровий дискурс характеризується активним використанням англіцизмів, цифрового сленгу, скорочень та нових мовних одиниць. Частина запозиченої лексики вже інтегрувалася в українське повсякденне мовлення, тоді як інші одиниці залишаються стилістично маркованими та пов'язаними з певними цифровими спільнотами. Важливою тенденцією є зростання ролі української мови в комунікативній поведінці молоді. В умовах війни українська мова набуває не лише комунікативного, а й ідентифікаційного значення. Вона дедалі частіше функціонує як засіб вираження національної належності, солідарності та громадянської позиції. Аналіз цифрових повідомлень засвідчив активне використання імперативних конструкцій у волонтерській та мобілізаційній комунікації. Такі мовні засоби безпосередньо орієнтують адресата на виконання певної дії та посилюють персуазивний характер повідомлень.

Особливе місце в українському молодіжному цифровому дискурсі посідають гумор та меметична комунікація. Мем функціонує не лише як розважальний контент, а й як засіб групової ідентифікації, емоційної взаємодії та переосмислення складних суспільних подій. Іронія та гумор дають змогу молоді створювати спільні символічні коди та реагувати на воєнну реальність. Практичний аналіз цифрових кейсів показав, що соціальні мережі використовуються для реалізації різних комунікативних завдань: інформування, мобілізації, волонтерської координації, підтримки, самопрезентації, творчого самовираження та формування колективної ідентичності.

Результати опитування підтверджують високу залученість дослідженої групи до цифрової комунікації. Найпоширенішою платформою в межах опитування виявився Telegram; значне місце також посіли TikTok та Instagram. Найважливішою функцією соціальних мереж респонденти визначили спілкування. Значна частина опитаних також пов'язує цифрові платформи з емоційною підтримкою.

Отже, український молодіжний цифровий дискурс постає як складне поєднання мовних, комунікативних та мультимодальних практик. Його розвиток відбувається під впливом цифровізації, глобальної інтернет-культури та специфічного соціального контексту воєнного часу. Подальше дослідження цього дискурсу може бути спрямоване на детальніший аналіз молодіжного сленгу, мовного перемикавання, меметичних моделей, цифрових жанрів та прагматичних стратегій комунікації.

БІБЛІОГРАФІЯ:

- Вознесенська, О. (2022).** Меми як засіб медіа-арт-терапії в подоланні колективної травми війни. *Простір арт-терапії*. № 2 (32), с. 5–29. (Voznesenska, O. Memy yak zasib media-artterapii v podolanni kolektyvnoi travmy viiny. *Prostir art-terapii*. № 2 (32), s. 5–29).
- Волосевич, І., Когут, І., Жеробкіна, Т., Назаренко, Ю. (2023).** Вплив війни на молодь в Україні. Київ: UNFPA Україна, 76 с. (Volosevych, I., Kohut, I., Zherobkina, T., Nazarenko, Yu. *Vplyv viiny na molod v Ukraini*. Kyiv: UNFPA (Ukraine), 76 s.)
- Корнієвський, О. А., Дубовик, Н. А., Тернова, А. І. (2026).** Політична комунікація в епоху цифрових медіа та її вплив на формування громадської думки. *Український політико-правовий дискурс*, № 19. (Korniievskiy, O. A., Dubovyk, N. A., Ternova, A. I. *Politychna komunikatsiia v epokhu tsyfrovyykh media ta yii vplyv na formuvannia hromadskoi dumky*. *Ukrainskyi polityko-pravovyi dyskurs*, № 19.) DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18278962>
- Малєєва, Н. С. (2017).** Комунікативні інтернет-практики залежної від соціальних мереж молоді: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.05. Київ, 184 с. (Malieieva, N. S. *Komunikatyvni*

- internet-praktyky zaleznoi vid sotsialnykh merezh molodi: dys. ... kand. psykol. nauk: 19.00.05. Kyiv, 184 s.).
- Назаренко, О. М. (2026).** Вербальні та символічні засоби реалізації смислів у сучасній медіакомунікації. *Вісник Книжкової палати*. № 4. С.16 – 21. (Nazarenko O. M. Verbalni ta symbolichni zasoby realizatsii smysliv u suchasni mediakomunikatsii. Visnyk Knyzhkovoї palaty. № 4. S. 16–21. [https://doi.org/10.36273/2076-9555.2026.4\(357\).16-21](https://doi.org/10.36273/2076-9555.2026.4(357).16-21))
- Потапенко, В., Двігун, А. (2022).** Аналіз українського волонтерства на основі методології нових соціальних рухів. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. (Potapenko, V., Dvighun, A. Analiz ukraïnskoho volonterstva na osnovi metodolohii novykh sotsialnykh rukhiv. Kyiv: Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen.)
- Родигін, К. М., Сивак, Р. І. (2024).** Висвітлення інтернет-мемів російсько-української війни у регіональних та всеукраїнських медіа (на прикладі мемів про «літакопад» ЗС РФ). *Public Networks and Communications*, № 1, с. 48–55. (Rodyhin, K. M., Syvak, R. I. Vysvitlennia internet-memiv rosiisko-ukraïnskoї viiny u rehionalnykh ta vseukraïnskykh media (na prykladi memiv pro «litakopad» ZS RF). Public Networks and Communications, № 1, s. 48–55. DOI:<https://doi.org/10.31558/3083-5895.2024.1.7>)
- Сіленко, А. О., Кедик, Ю. О. (2025).** Психологічні особливості комунікативних практик молоді у соціальних мережах. *Ментальне здоров'я*, № 2, с. 79–87. DOI: 10.32782/3041-2005/2025-2.13. (Silenko, A. O., Kedyk, Yu. O. Psykholohichni osoblyvosti komunikatyvnykh praktyk molodi u sotsialnykh merezhakh. Mentalne zdravie, № 2, s. 79–87. DOI: <https://doi.org/10.31558/3083-5895.2024.1.7>)
- Androutsopoulos, J. (2006).** Introduction: Sociolinguistics and computer-mediated communication. *Journal of Sociolinguistics*, 10(4), 419–438.
- CapRiotti, P., & Zeler, I. (2020).** Comparing Facebook as an interactive communication tool for companies in LatAm and worldwide. *Comunicación* 33(3): 119-136. DOI:[10.15581/003.33.3.119-136](https://doi.org/10.15581/003.33.3.119-136)
- Capriotti, P., Carretón, C., Zeler, I. (2024).** Exploring interactivity strategies in social media communications of leading universities: A cross-continental study. <https://doi.org/10.1177/21582440241259399>
- Crystal, D. (2006).** Language and the Internet. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kołodziejek, E. (2007).** Człowiek i świat w języku subkultur. Szczecin: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. 274 <https://doi.org/10.15290/baj.2008.08.22>
- Page, R. E., Barton, D., Lee, C., Unger, J. W., Zappavigna, M. (2022).** Researching Language and Social Media: A Student Guide. 2nd ed. London: Routledge.
- Racek, D., Davidson, B. I., Thurner, P. W., Zhu, X. X., Kauermann, G. (2024).** The Russian war in Ukraine increased Ukrainian language use on social media. *Communications Psychology*, 2, 1. DOI: <https://doi.org/10.1038/s44271-023-00045-6>
- Tagg, C. (2015).** Exploring Digital Communication: Language in Action. London: Routledge.
- Thurlow, C., Mroczek, K. (Eds.). (2011).** Digital Discourse: Language in the New Media. Oxford: Oxford University Press. DOI: <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199795437.001.0001>
- Zappavigna, M. (2012).** Discourse of Twitter and Social Media: How We Use Language to Create Affiliation on the Web. London: Continuum.
- Świącicka, M. (2006).** Język młodzieży w kontekście społeczno-kulturowym na przełomie XX i XXI wieku. *Przemiany języka na tle przemiany współczesnej kultury*. Жешув 2006.

This is an open-access article distributed under the CC BY-NC 4.0 license - <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>.